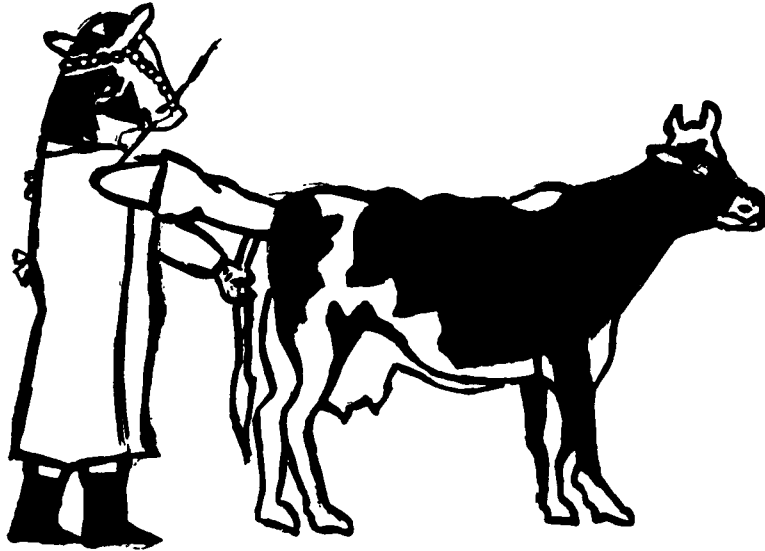

אנחת פרה...

פרייבטני שיוולד לי מזה
אח אביו לא יידע, עם מי יזדהה?
לי אין סובלימציה, לי יש ליבידו
ואהיה עוד, חלילה, אדישה ופריגידו.
אן לקרח בכלל לא אכפת
מלביש לו כסיה ודוחף את היד

כשאני כולי באש נשרפת,
ולאהבה ממש נכספת,
מופיע אחד ממושקף וקרח
ומתוך תרמוס צנצנת לוקח
וצנור מזכוכית דקיק וקר.
הוי חיייהנפש של פרה בת בקר!

מתוך „און“, עלון ידיעות מס' 79, ינואר 1959.

על אחוז השומן של הבקר הישראלי

פרות עתודות מצטיינות המניבות חלב ושומן מעל המקובל בממוצע העדר. מזירמה זו נלקחו מספר עגלים למכוני ההזרעה, אך מזירמה זו גם נולדו עגלות, אותן גידלו המשקים לפרות. ביצענו מיבחן חוזר לפרים אמריקאים, שעומדים בארה"ב ואת זירמתם הבאנו ארצה. מכיוון שב- % שומן אנו דנים אתיחס רק לנקודה זו.

כבר דובר הרבה על הסיבות לאחוז השומן הנמוך בחלב של הבקר הישראלי-פריזי. לאחר רונה בקורס בוקרים נשמעה הערה מפיו אחד המרצים, כי הסיבה לאחוז שומן נמוך מקורה טיפוסי. ובנקודה זו יש לנו חומר מעניין. זה מספר שנים שאנו מייבאים מארה"ב זירמת פרים נבחנים מצטיינים ומזריעים בזירמה זו

% שומן

3.60

הממוצע הארצי של הבקר ההולשטיין-פריזי בארצות-הברית

3.26

הממוצע הארצי של הבקר הישראלי-פריזי בישראל

+ 0.34

ההפרש לטובת ארה"ב

בקר הולנדי נקי (מאמהות של לפחות 4% שומן) ובעדרים במשקי ביקורת חלב בישראל הניב % שומן אף נמוך מעט מהבקר שלנו, ואילו % השומן, שהבקר הישראלי מניב באיראן וסיציליה הוא 3.6% ומעלה. ברור, איפוא, שאת הסיבה לאחוז השומן בארץ יש לחפש בתנאי מימשק, סביבה, הזנה, אך לא בטיפוח. אין זה אומר, שעלינו להפסיק בחיפוש דרך לעליית % שומן או להזניח נקודה זו, אך ברור שלא המורשה הגנטית אשמה ב-% השומן הממשי של הבקר הישראלי.

דן קלי

„השרות להורעה“

% שומן	
3.51	בנות הפר דאסיין, מבחנו בארה"ב
3.15	בנות הפר דאסיין, מבחנו בישראל
+ 0.36	ההפרש לטובת ארה"ב
3.78	בנות הפר לרי, מבחנו בארה"ב
3.35	בנות הפר לרי, מבחנו בישראל
+ 0.43	ההפרש לטובת ארה"ב
3.54	בנות הפר סקילנר, מבחנו בארה"ב
3.15	בנות הפר סקילנר, מבחנו בישראל
+ 0.39	ההפרש לטובת ארה"ב

אני חושב שמספרים אלו מדברים בעד עצמם. נוסף ונזכור שבתחילת שנות השישים הובא

על הקשר בין התעברות לתפוקת השומן אצל פרות

אבל כיצד מסיקים החוקרים „שבקבוצת פרות שהוזרעו מוקדם, חזרו הפרות שהיה להן אחוז שומן גבוה יותר. אחוז השומן הגבוה בחודש הראשון בקבוצה שהתעברה בהזרעה אחת הוא תוצאה של כמה פרות שביקורת החלב נעשתה אצלן סמוך להמלטה“.

נניח כי המשפט האחרון מבוסס, בכל זאת 3.9% שומן מהווה 30% יותר מ-3.0%. בחודש השני אין שום הבדל (3.1% לעומת 3.2%) וליתר החדשים אין כבר שום נגיעה, הרי רוב הפרות התעברו בתקופה שחופפת שתי ביקורת שומן הראשונות. אבל גם הממוצע של 3 ביקורות הוא בקבוצה ראשונה 3.3%, לעומת 3.1% בקבוצה השנייה ותנובת החלב שווה בערך. עדיין 0.2% לזכות ההתעברות בהזרעה ראשונה. יתכן, כי היתרון הזה נובע באמת מתאריך הביקורת, אבל גם אז אין עדיין בניסוי זה כל הוכחה של קשר בין „תקופה פתוחה“ לאחוז השומן.

בקבוצה ב' (עמק-הירדן) מעניין כי משקל גופן של 29 פרות שהתעברו בהזרעה ראשונה הוא כ-10 ק"ג כבד יותר מזה של ה-18 בקבוצה השנייה, אך הן התעברו כשמשקל גופן ירוד ב-10 ק"ג בערך (לפי הדיאגרמה). הן כולן הוזרעו בפעם הראשונה אחרי 82–81 יום.

קראתי, חזרתי וקראתי את מאמרם של י. קלי ו-רש. אמיר ב„רפואה הווטרנרית“ מיוני 1970. התרשמתי במיוחד מהתוצאות במשק ג' (עמק בית-שאן).

14 פרות היו במעקב, מהן התעברו 7 בהזרעה ראשונה אחרי 41 יום מההמלטה. היות והייחום הראשון היה בממוצע כעבור 38 יום, יש להניח כי כל הפרות הוזרעו בייחום הראשון, אחת מהן התייחמה ודאי פעם נוספת כעבור ימים אחדים. יתר 7 הפרות שקיבלו שתי הזרעות ויותר התעברו בממוצע ב-77 יום אחרי ההמלטה והיו דרושות להתעברותן 2.3 הזרעות בממוצע. הוזה אומר, כי בקבוצה זו רוב הפרות התעברו בהזרעה הראשונה. אפשר לסכם, איפוא, כי כמעט כל הפרות זכו עד להתעברותן ללא יותר משתי ביקורות-חלב. הקבוצה הראשונה שהתעברה אחרי 41 יום הניבה בביקורת ראשונה 30.9 ק"ג חלב, 3.9% שומן; בביקורת שנייה 31.9 ק"ג חלב, 3.1% שומן; ואילו הפרות שקיבלו יותר הזרעות הניבו בביקורת ראשונה 32.3 ק"ג חלב, 3.0% שומן ובביקורת השנייה 32.9 ק"ג חלב, 3.2% שומן.

עצם הדבר, שמצליחים להביא קבוצת פרות „מתקשות“ כביכול להתעברות כעבור חודשיים וחצי מיום ההמלטה הוא הישג נדיר.